

СЕКЦІЯ 1

РОЗВИТОК ІНСТИТУЦІЙНОЇ СПРОМОЖНОСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ. ВЗАЄМОДІЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

УДК 352

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УКРАЇНІ В УМОВАХ ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ

Білоцький Олександр Вікторович, кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри публічного управління, адміністрування та національної
безпеки Івано-Франківського національного технічного університету нафти і
газу

Bilotskyi Oleksandr Viktorovych, Candidate of Law, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Public Management, Administration and
National Security of the Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and
Gas

oleksandr.bilotskyi@nung.edu.ua

ORCID: 0000-0002-5256-5105

Тези присвячені проблемам територіальних громад, які на сьогодні існують у зв'язку з дією воєнного стану, під час забезпечення їх прав та інтересів. На сьогодні, дане питання цікаве у зв'язку з численними порушенням прав територіальних громад після повномасштабним вторгненням росії. Введення в Україні правового режиму воєнного стану зумовило кардинальні зміни у функціонуванні та розвитку об'єднаних територіальних громад, особливо тих, що опинилися в зоні активних бойових дій. При цьому, згідно з чинним законодавством, протягом періоду дії воєнного стану, військові адміністрації набувають повноважень органів місцевого самоврядування на відповідних територіях.

Основоположний конституційний принцип народного суверенітету, що є першоджерелом державної влади, передбачає подвійний механізм її реалізації: шляхом безпосереднього волевиявлення та за посередництвом органів публічної влади, до яких належать державні органи та органи місцевого самоврядування. У даному контексті стаття 140 Конституції України трактує інститут місцевого самоврядування як невід'ємне право

територіальної громади самостійно та відповідально вирішувати питання локального значення, дотримуючись при цьому встановлених Конституцією та законами України правових меж [2].

З метою забезпечення дотримання Конституції та законів України, а також координації з військовим командуванням заходів правового режиму воєнного стану, оборони, цивільного захисту, підтримання публічної безпеки та порядку, захисту прав, свобод і законних інтересів громадян на територіях, де введено воєнний стан, Президентом України можуть бути утворені тимчасові органи державної влади – військові адміністрації. Військові адміністрації населених пунктів можуть бути сформовані в одному або кількох населених пунктах (сільських, селищних, міських), у випадках, коли відповідні органи місцевого самоврядування (сільські, селищні, міські ради та/або їх виконавчі органи) не здійснюють покладені на них Конституцією та законами України повноваження, зокрема внаслідок фактичного саморозпуску, ухилення від виконання своїх функцій, неможливості їх реалізації або припинення їх повноважень згідно з чинним законодавством [3].

Слід підтримати погляд Г. Абасова, згідно з яким, за відсутності функціонування дієвого механізму гарантування, право територіальних громад на місцеве самоврядування залишатиметься суто декларативним положенням [1]. Відповідно, правові гарантії відіграють роль важливого елемента у забезпеченні суб'єктивного права територіальної громади на місцеве самоврядування та повноцінної реалізації її функціональних повноважень. Вони становлять комплексний інструментарій охорони прав та законних інтересів як самої територіальної громади, так і її членів, у межах актуальної правової системи.

Серед негативних чинників забезпечення прав та інтересів територіальних громад в Україні, обумовлених повномасштабним вторгненням, можна виокремити:

- недостатній рівень професійної компетентності працівників органів місцевого самоврядування, спричинений дефіцитом кваліфікованих кадрів. Цей дефіцит є наслідком значної міграції фахівців як в межах країни, так і за її межі, і є особливо гострим для деокупованих та прифронтових регіонів.

- підвищений рівень загрози для життя та здоров'я муніципальних службовців, зокрема на територіях, де тривають активні бойові дії.

- переміщення судових установ з окремих територій, що обмежує доступ до правосуддя та збільшує операційне навантаження. Ця проблема доповнюється дефіцитом суддів та допоміжного персоналу, який також є результатом міграційних процесів, викликаних воєнними діями.

- актуалізація та загострення конфліктів інтересів в умовах воєнного стану. Існують ризики поглиблення розбіжностей між різними соціальними групами чи територіальними громадами, що може ускладнити ефективне представництво та захист їхніх прав та інтересів.

Узагальнюючи варто констатувати, що чинна нормативно-правова база передбачає механізми, які гарантують захист прав територіальних громад. Ключовим серед таких механізмів виступає можливість реалізації судового захисту інтересів цих громад. Однак, з огляду на відсутність у територіальній громаді безпосередньої процесуальної суб'єктності, представництво її інтересів у судовому процесі здійснюється через органи місцевого самоврядування.

В умовах воєнного стану спостерігається зростання кількості дестабілізуючих чинників. Це охоплює підвищені ризики для безпеки персоналу органів місцевого самоврядування, вимушене переміщення судових установ, а також, у деяких випадках, міжнародний характер порушення прав територіальній громади, що потенційно зумовлює необхідність у додаткових знаннях та компетенціях залучених суб'єктів.

Список використаних джерел

1. Абасов Г.Г. Гарантії прав місцевого самоврядування в Україні: поняття та специфічні ознаки. Часопис Київського університету права. 2010. № 4. С. 81-86.
2. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
3. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 року No 389-VIII . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.

УДК 351:328.185

ПРОЗОРИСТЬ І ВІДКРИТІСТЬ ВЛАДИ ЯК ІНСТРУМЕНТ МІНІМІЗАЦІЇ КОРУПЦІЙНИХ РИЗИКІВ TRANSPARENCY AND OPENNESS OF GOVERNMENT AS A TOOL FOR MINIMIZING CORRUPTION RISKS

Герасименко Інна Володимирівна,
здобувачка вищої освіти спеціальності 073 Менеджмент
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна

Inna Volodymyrivna Gerasimenko,
student of higher education, specialty 073 Management
Mykolaiv National Agrarian University
Mykolaiv, Ukraine

Прозорість і відкритість влади – це ключовий інструмент формування ефективної системи державного управління, спрямованої на зменшення корупційних ризиків. В сучасному публічному адмініструванні прозорість забезпечує керованість будь-яких дій влади, створює передбачувані умови для взаємодії держави з суспільством, бізнесом та громадськими організаціями, а також підвищує рівень відповідальності. У практиці – це те, що всі рішення, процеси та розподіл ресурсів підлягають моніторингу. Невідповідності в свою чергу стають помітними ще навіть на ранніх стадіях. Відкриті дані відіграють дуже важливу роль у створенні системи прозорості тому, що забезпечують публічний доступ до інформації про бюджети,